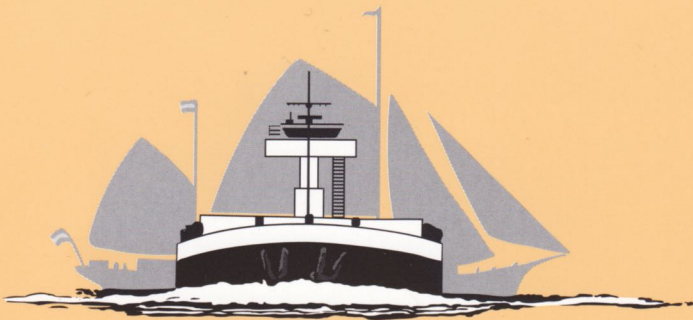

W
maart 2002
2002-I

VERENIGING “DE BINNENVAART”

BINNENVAART IN ZUID-HOLLAND

BINNENVAART IN ZUID-HOLLAND

door: Theo Zondag / Scheemda, januari 2002

Geachte lezer,

In dit boekje wil ik iets in herinnering brengen over een periode die zo'n veertig tot vijftig jaar achter ons ligt. Zuid-Holland is een provincie met veel grote rivieren zoals de Merwede, Oude- en Nieuwe Maas, het Haringvliet en de Lek om maar enkele te noemen. Daarnaast waren er een paar kanalen, die een goede functie hadden voor het vervoer over het water. In de jaren die ik hier in beeld probeer te brengen, bevoeren wij een bolscheepje van 82 ton met een 21 pk Lister als voortstuwing. Er was in die jaren wel vrij veel werk naar Zuid-Holland. Vooral gingen we veel met veen-aarde naar Leidschendam en met aardappelvezels naar bestemmingen in wat we nu het groene hart noemen. Vooral langs de Oude Rijn werd vaak gelost. Ook hebben we dikwijls graan of aardappelmeel gelost in Rotterdam. Wanneer we in Rotterdam waren of in de provincie gelost hadden, dan was het vaak zo dat we dan vanuit Rotterdam weer met een lading veevoerders of kunstmest het land in gingen. Kunstmest vanaf Vlaardingen naar noordelijke bestemmingen was dan onze favoriet. Met ons scheepje waren er twee dingen die voor het varen belangrijk waren. Ten eerste moesten we er met geladen schip voor zorgen dat we goed onder de kleden zaten (we hebben als we geladen vanaf Vlaardingen kwamen het water wel eens dwars over de luiken gehad), en ten tweede moesten we

altijd rekening houden met het tij. We gingen altijd kort na laag water van Rotterdam, maar het voordeel was dat we altijd voldoende ruim water hadden om te bevaren. Ik bewaar er goede herinneringen aan.

Deze imposante hefbrug over de Gouwe in Boskoop heeft in geopende stand een doorvaarthoogte van 35 meter. Het schip wat hier passeert heeft deze hoogte niet nodig en kan onbelemmerd doorvaren. Evenals de identieke hefbruggen te Waddinxveen en Gouwsluis zijn zij gebouwd in de dertiger jaren en staan inmiddels op de monumentenlijst.

De molen aan het Jaagpad in Delft is afgebroken en weer opgebouwd in het openluchtmuseum te Arnhem. Het prachtig gelijnde schip heeft, denk ik, niet de eer mogen genieten om in een museum geplaatst te worden alhoewel het dat zeker waard was geweest.

Hier een motortjalk aan de Oostsingel te Delft. Het is onduidelijk wat het hier lost, maar dat het ligt te lossen laat de moetrand zien. Ook dit beeld zult u daar niet meer aantreffen. Het is vergane glorie.

Een diep geladen luxemotor met zand nadert hier de sluis in Bodegraven, in de richting van Woerden. Als het op de losplaats is, kunnen de mouwen worden opgestroopt om achter de bak te lopen.

Een kaart uit 1950 laat zien dat er toen nog turf werd gebruikt. Veelal bestemd voor de steenovens. Als het schip met turf recht door vaart in de richting van Gouda, dan kan het zijn dat het ook een steenoven aan de Hollandse IJssel heeft als bestemming. Wie weet het?

Hier de haven van de kalkzandsteenfabriek te Hillegom. Vele ladingen witte steen zijn hier verscheept. Het was 1953 toen deze foto genomen is, en het aantal lege schepen doet vermoeden dat het niet druk is op dat moment met ladingaanbod.

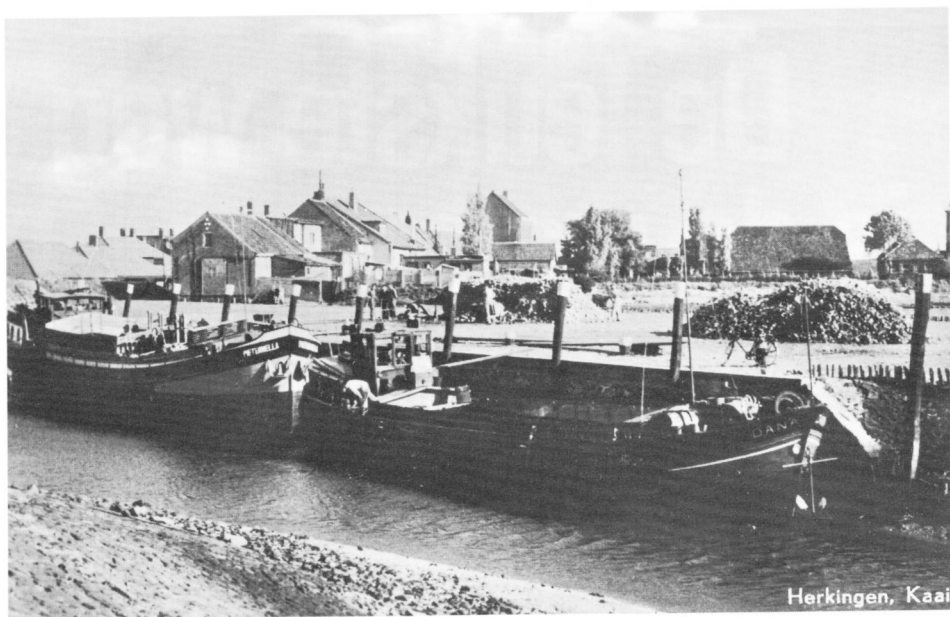
Verschillende scheepstypes bij elkaar in de haven van Hillegom. Het is wel een groot verschil, tussen de mooi gelijnde luxemotor en de motorwestlander, maar ze leverden ieder op hun eigen manier hun aandeel in het vervoer over water in 1953.

Het is alles rust in het haventje van Numansdorp. De schipper van een mooi luxemotortje is zo te zien met zijn roef aan het verven of aan het afsteken.

EMMANUEL (God met ons) lezen we op het scheepje in de haven van Ooltgensplaat. Volgens mij is de EMMANUEL vanuit Numansdorp het Hollandsch Diep overgestoken en ligt nu hier in het haventje van Ooltgensplaat.

Herkingen, Kaai

In Herkingen liggen de PETRONELLA en de DANA te laden. Ik denk dat het bieten zijn die geladen worden, maar dan is het wel erg vroeg in de herfst, want de bladeren zitten nog aan de bomen.

Het motorscheepje is hier in zijn thuishaven en het gezin poseert voor de fotograaf te Stad aan het Haringvliet. De foto is van 1947, toen was het nog een getijdhaven, maar het was wel een goed zaat, we hebben er een keer aardappels geladen.

Nogmaals een foto van het eiland Goeree Overflakkee en wel de haven van Middelharnis. De luxemotor ligt hier zijn lading te lossen. De foto is van 1955, toen was het eiland nog niet met de vaste wal verbonden. De boot van de RTM was denk ik nog in de vaart.

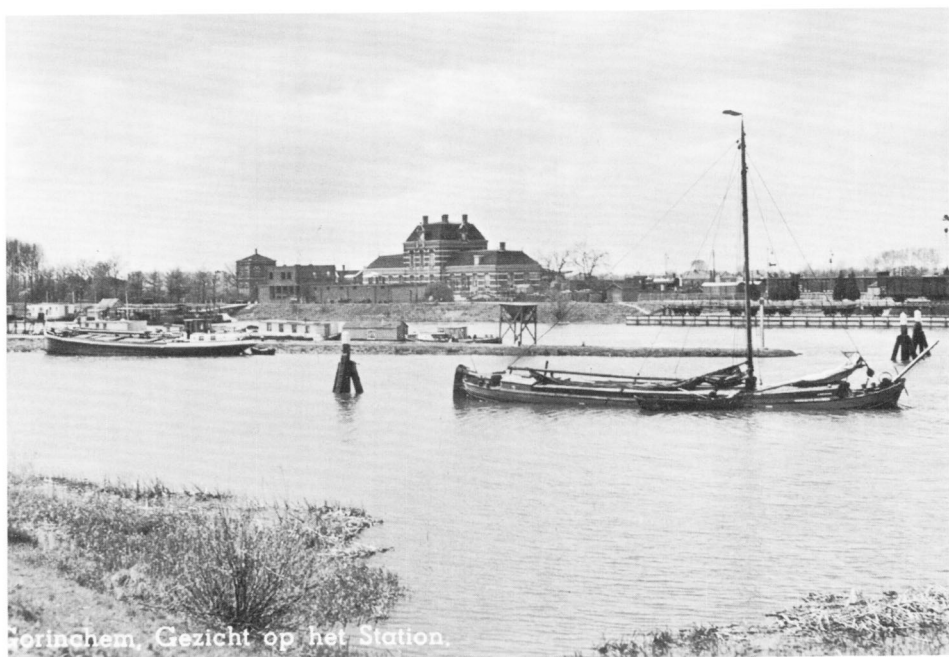
Een Belgische spits, verlaat hier de Oude Merwedeluis te Gorinchem in de richting van de Linge. In de tachtiger jaren is de sluis geheel gerenoveerd. Thans wordt de sluis voornamelijk door de recreatievaart gebruikt.

GORINCHEM, Linge haven

Deze diepgeladen motor schut hier naar buiten om zijn reis op ruimer water te vervolgen. Er is een tijdlang sprake van geweest om de Linge haven af te sluiten, maar door tegenstand van de bevolking heeft men die plannen laten varen en sinds 1988 heeft men de haven ingericht als jachthaven.

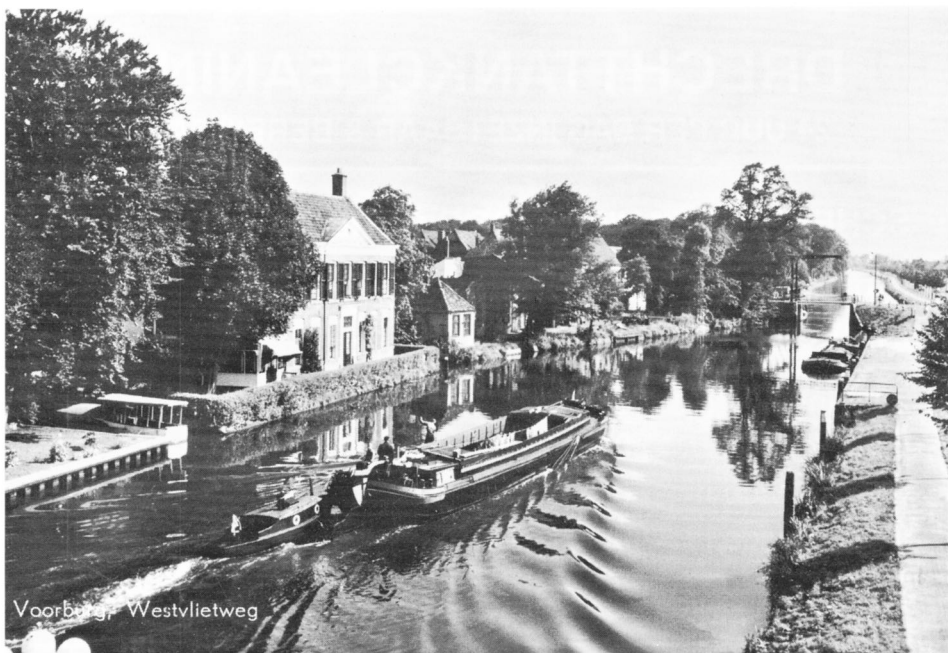

Gorinchem, Gezicht op het Station.

Gezicht op het station, staat als opschrift op deze kaart. Voor mij zou er moeten staan: Gezicht op een mooie Hagenaar met gestreken zeil en fok. De foto is genomen in 1950.

Een paar Westlanders en een Hasselteraak bepalen hier het beeld van de Oude Rijn. Het is er nog allemaal rust en vree, zo te zien. Aan de vleugel te zien is de wind voor de Hasselteraak te krap om te zeilen. Een foto uit de jaren dertig.

Een Groninger plattebol met opduwer, vaart hier leeg naar zijn laadplek. Deze scheepjes voeren met duinzand naar de Laakhaven in Den Haag, vanuit de Ringvaart bij Hillegom. Het zand werd daar met auto's aangereden.

Leiderdorp, Rijngezicht

Deze foto uit 1962 laat nog zien hoe vroeger de Westlanders voortgeduwd werden door middel van een lange boom. Zo kon men lopend aan de wal de Westlander voortduwen en sturen, maar er was wel een stuk ervaring voor nodig. Men noemde de wijze van voortbewegen ook wel wegen.

Dit gaat met vaart door de Vliet bij Voorburg met deze motorwestlander. Zo te zien is het geladen met oud ijzer of ander vuil. Een puts water over het dek zou geen luxe zijn.

Nederlandse stoom-, sleep- en vrachтваart

Oranje 4 Scheepvaart Mij.
NV
Amsterdam

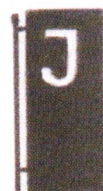
Brandstoffsandel & Rederij
NV
Amsterdam

Brandstoffsandel & Rederij
NV
Amsterdam

Rhenus Transport Mij. NV
Rotterdam

A & W. van Driel
Sleepboot Johanna
Rotterdam

Gebroeders Neffkens &
van Steen Transport en
Sleepdienstonderneming
Mark & Dintel Rotterdam

Zuid Holland Scheepvaart
Mij. NV
Rotterdam

Furness Scheepvaart en
Agentuur Mij. NV
Rotterdam

Transport Mij. Terneuzen
NV
Terneuzen

Joh. Otten & Zn NV
Rotterdam

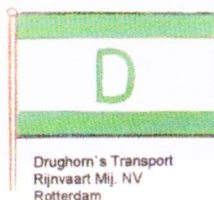
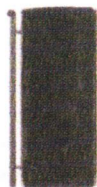
Nederlandsch Zwitsersche
Scheepvaart Mij. NV
Rotterdam

Algemeen Vrachtkantoor
NV
Rotterdam

We tonen hier een collectie vlaggen en schoorstenen uit het archief van ons Duitse lid Heinrich Fischbach. Deze unieke afbeeldingen spreken voor zichzelf. Het heeft niet direct met het thema te maken maar wel met de internationale binnenvaart.

Een gezicht op de Gouwe, vanaf de Julianasluis te Gouda. Een lege zand- of grindvaarder komt de sluis binnen. De olieboer staat op het bunkerschip op de uitkijk naar de volgende klant.

Op de voorgrond twee forse geladen tjalken, waarvan de buitenste nog onder zeil vaart, let op de lange boegspriet. De beurtboot buiten op de dekschuiten is een Hunzeboot.

Gouda, Turfsingel

De beurtmotor is bijna tot zijn ijk afgeladen, hetgeen in 1959 nog normaal is, maar dit beeld behoort nu tot het verleden. Het heeft juist de sluis verlaten. Op deze plaats liggen nu een aantal historische schepen.

De stormvloedkering en de Algere-brug over de Hollandse IJssel bij Krimpen en Capelle

Zo te zien houden de twee luxemotors een wedstrijd, wie het snelste kan. Ze hebben in ieder geval de ruimte op de Hollandse IJssel beneden de stormvloedkering. De luxemotor met betonbuizen is nog dicht bij zijn laadplek.

Krimpen a. d. IJssel, Sliksloothaven

In de Sliksloot te Krimpen aan den IJssel is het de luxemotor die het meest op de voorgrond komt. Er is ook geen provincie waar zoveel luxemotors hun domicilie hebben als Zuid-Holland. Op de kempenaar lezen we de naam FATIMA.

Bergambacht, Overzetveet Bergsloep

Bij het graanbedrijf Schouten in Bergambacht, was het vaak een komen en een gaan van kleine schepen. De overzet heeft nog maar twee passagiers aan boord, om overgezet te worden naar Ammerstol. Had men in 1940 ook al tralies voor de ramen nodig tegen inbraak?

De HENDRIKA uit 's-Gravendeel beladen met beurtgoederen, een paviljoentjalk, een luxemotor en twee stoomsleepboten zijn beeldbepalend voor deze foto aan de Bomkade in Dordrecht. Een stoel staat klaar om er rustig bij te gaan zitten. Anno 1933.

De markante toren van Dordrecht staat hier wel centraal, maar daarmee verliezen we het groot aantal binnenschepen niet uit het oog. Als ze allemaal ingeschreven staan op de beurs, zullen ze wel een lange wachttijd hebben, voor zij aan de reis zijn.

Rotterdam, Maasgezicht met Witte Huis

Wanneer we het over de binnenvaart in Zuid-Holland hebben komt natuurlijk ook Rotterdam in beeld. Als wereldhaven is zij voor de binnenvaart altijd van grote betekenis geweest. Een kleine luxemotor gaat hier opvarend, vlak langs het Noordereiland.

Rotterdam, Maashaven

De Maashaven met zeeboten, graanelevators en binnenschepen. Hier werd altijd veel veevoeder overgeslagen in binnenschepen. De aak met het witte boord heeft nog een zijschroef.

Achter het dok in de Dokhaven heeft men een rustige ligplaats. Deze mening zijn de schippers van deze zeven schepen ook toegedaan denk ik.

Een levendig beeld van bovenaf genomen van de Maashaven, met schepen van allerlei pluimage. Het is duidelijk dat hier in 1955 de container nog niet in beeld is.

Deze situatie heb ik niet meer gekend, want de foto is een jaar voor mijn geboorte gemaakt in 1931. Het is de ingang van de Leuvehaven en Zalmhaven. Een prachtig plaatje waar heel veel op te zien is.

De 2e Katendrechtse haven, een kleine haven met veel schepen. De motor is hier nog niet in beeld want zijn bijna allemaal zeil- en sleepschepen. U zult dit beeld niet meer ontmoeten want de Katendrechtse havens zijn ondertussen niet meer in gebruik.

De Wijnhaven met op de achtergrond het Witte huis en de spoorbrug. Op het paviljoentjalkje lezen we de naam W. Verwaal en op het scheepje ervoor CHRISTOPHORUS. Aan de overzijde lijkt nog wel enige bedrijvigheid te zijn.

Een niet alledaags beeld aan de Oude Vischmarkt. Ik bedoel het bolschip met opduwer. Die kwam men in Rotterdam zelden tegen. Er wordt schijnbaar grote schoonmaak gehouden. Men heeft de waterboot ook nog nodig gezien de witte vlag aan de vlaggestok.

De Westerkade te Rotterdam. Hier was destijds het beurt- en overslagbedrijf van het Rotterdamsch Rijnvaart Bedrijf (RRB) gevestigd. Rechts op de foto zien we het kantoor van Van Ommeren dat in juni 1964 feestelijk werd geopend. Het scheepje op de voorgrond is de ANNIEL, een kleine Waden Sontvaarder die men ook vaak op de binnenwateren zag varen.

Een aparte tak van de binnenvaart was de beurtvaart. Op de foto zien we een aantal beurtmannen met de kop naar de wal gemeerd, een soort file parkeren. Op deze manier moest er wel veel op de schouder aan de wal gedragen worden.

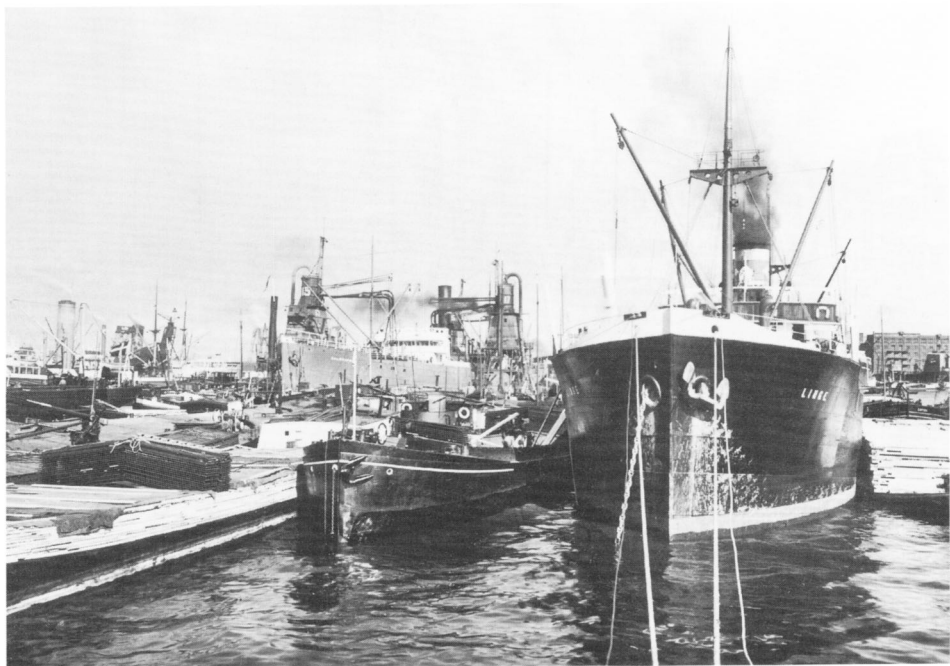

In Oudewater werd (en ik denk wordt nog) regelmatig veevoer gelost vanaf Rotterdam. Schepen langer dan 28 meter moesten dan binnen Gouda met gelijkwater door de Waaiersluis. De tjalk op de foto kon er wel schutten. Het is een mooi model tjalk, maar zo te zien is het wel al buiten bedrijf.

Dat er niet alleen kleine schepen voeren in Zuid-Holland, maar ook wel grotere, wil ik aantonen met deze foto uit 1968. Een mooi riviergezicht in Boven-Hardinxveld. Maar anno 2002 zie je ze zo ook praktisch niet meer.

Het stoomschip LINGE ligt hier rondom ingesloten door binnenschepen zijn lading hout te lossen. Hout-overslag was geen veel voorkomende activiteit in de Rotterdamse haven.

Een druk bevaren knooppunt van waterwegen; Oude Maas, Noord en Beneden Merwede. Met een klein schip geen rustige plek om te liggen.

Vlaardingen, Koningin Wilhelminahaven

Nu eens geen luxemotors in beeld, maar twee fraai gelijnde kempenaars. Een beetje lichtere kleuren op de kempenaar over stuurboord zou niet misstaan. Jammer van dat deukje in de boeiing. Overigens maken ze een nette indruk, daar in de Koningin Wilhelminahaven van Vlaardingen.

Hoek van Holland, Berghaven

Vier schepen liggen gebroederlijk naast elkaar, de WILHELMINA is het grootste binnenschip van deze vier. Het begrip binnenschip wijst erop dat ze hier hun vaargrens hebben bereikt aan de Nieuwe Waterweg. Het is 1952.

Op het Vliet bij Voorschoten, een luxemotor met zeil. Dat is nog eens energiezuinig. Wat dat betreft zou je kunnen zeggen dat de schipper zijn tijd ver vooruit was. We zien aan het koelwater dat de motor wel mee draait.